

Van Amsterdam naar Ameland.

(Slot.)

Intusschen waren wij veel dichter bij Friesland gekomen. Uit de blauwe wazigheid van Gaasterland's hooge kust hadden zich allengs werkelijke kleuren losgemaakt. Er blonk groen, er gloeide rood en het profiel van Stavoren stond scherp tegen de lucht gegrift. Daar lag het „Be-loofde Land”.

Pa stond nog altijd rechtop aan 't roer. Op zijn gezicht was een kalme vastberadenheid te lezen, ja, hij zag er bijna opgewekt uit, alsof hij met d i t weer eerst recht in zijn element was. Met scherpe oplettendheid bespiedde hij de nadering van de golven en met feillooze zekerheid regelde hij daarnaar de beweging van het roer. Jan ging naar beneden om de Thermosflesch met koffie te halen, die in der haast, vóór ons vertrek, gezet was. In de kajuit werd hij her en der geslingerd, maar toen hij de flesch boven bracht, werd hij met dankbare blikken beloond. Wij dronken beurtelings uit den beker. Met moeite hielden wij hem aan onze lippen; de slinging van het schip dreigde het vocht te verspillen. Het derde niemand, dat de melk vergeten was. De koffie gloeide en verkwikte ons; ze schonk ons moed de worsteling vol te houden. De kust was nu dichtbij. Ginds stonden een paar roode daken in warmen gloed en een lage, groene heuvel lag als een smaragd te schitteren in een ijl en vluchtig gespeel van zonnestralen, die ons niet bereikten. Rondom ons was alles grauwwit, witgrauw, ruw, wild en dreigend.

„Jammer,” zei Pa, „nu moeten we nog weer kruisen. Zoo halen we de haven niet.”

„Kruisen, kan dat wel in deze holle zee?”

„Ja, 't moet wel, anders loopen we op den dam. Kom Jan, naar voren!”

Jan, wien het stilzitten al lang verdroot, sprong vlug op het gangboord, hield zich vast aan roef en buitenboord en bereikte de voorplecht. Hij hield de fok vast. Pa drukte met al zijn kracht tegen het roer, de „Meeuw” draaide willig en Jan liet de fok los, die doek-flapperend en met een kletterend geratel van ijzerwerk langs den overloop naar bakboord danste. Nu gingen wij weer den chaos tegen, de schijnbaar-eindelooze watermassa, waarover de Noordenwind weer met feller striemen zweepte.

Na een poos herhaalde zich de gevaarlijke manoeuvre van het door den wind gaan. Nu hadden wij de haven van Stavoren weer voor ons. Bij den lichtopstand stonden een paar mannen met een verrekijker naar ons te turen. En ik begreep, dat onze worsteling dien mannen nu een aangenaam-prikkelende emotie moest geven. En hoe stond het met onze emoties? De mijne waren al langzaam-aan tot een toppunt van spanning opgeklimmen. En ook mijn moeder en zuster zaten stil, in lijdelijke afwachting, die niets anders was dan in zelfbeheersching verborgen angst.

„Nou, Jan, een mooi zeetje afwachten, en dan nog eens door den wind!”

De „Meeuw” draaide in een mooi zeetje, dat misschien inderdaad wat vlakker liep dan zijn gezellen en toen gingen wij op den havenmond aan. Dreigend vlogen de baren tegen den zwaren dam op. Nog een paar wild-brandende zeeën trotseeren en..... wij liepen binnen. Wij voelden het jacht glijden over licht-rimpelende golven. Wij waren opgenomen in de veilige, vast-omsloten havenkom en keken blij en dankbaar rond.

De „Meeuw” meerde aan de palen aan den Zuidkant van de haven. Er lagen vele tjalken en een enkel groot plezierjacht was er als een verdwaalde vogel tusschen gevlogen. Er kwamen mannen den steiger op, die bereidwillig onze touwen vastmaakten.

Nu de ontspanning over ons gekomen was, be-

Workum.

gonnen wij druk te babbelen over den storm en „het gevaar”. Maar mijn vader wou van storm en gevaar niets hooren.

„Een storm? 't Leek er niet naar. Een harde bries, meer niet.”

Intusschen dekten wij de tafel in de kajuit en zetten thee. Nu de ongewone tocht voorbij was, bleken wij een heel gewonen honger te hebben.

In de kajuit was alles droog gebleven; de inhoud van het nette kastje was echter heel onnet door elkaar geslingerd en drie flacons lagen geveld als kleine boompjes na den storm.

Wij gebruikten een koud maal van brood, vleesch, eieren, komkommersla, vruchten en thee en aten met een gragen eetlust. Na het eten gingen wij drieën jongelui het stadje in. Wij wandelden langs het station, door de hoofdstraat en langs een donker, smal water met hoog-opglooiende wallen, waar kleine geitjes liepen te grazen. Wij liepen door tot aan de laatste huizen, waar het lage Friesche land zich voor ons openlei, zachtgroen, melancholisch en eenzaam in den vallenden avond, onder de donkere luchten. Een groepje menschen stond stil te luisteren naar de muziek van het fanfarecorps, dat oefende in een school. Kinderen kwetterden er als müsschen doorheen en buitelden in het gras langs de vaart.

Wij gingen weer terug naar de haven, haalden den kijker van boord en gingen er mee naar het

hoofd. Toen zochten wij met onze blikken de verre, grauwe, deinende vlakke af, naar een vast punt, een toren of een mast. Een oude schipper kwam naast mij staan en zeide met Frieschen tongval: „Zie je 't Hollânsche wêl?” Eén oogenblik begreep ik hem niet, maar 't drong dadelijk tot me door, dat hij Holland bedoelde. De schipper wees op den toren van Enkhuizen. Terwijl ik naar den toren keek, die als een dunne lijn blauwde in het Zuiden, verbeelde ik mij, dat ik stond te turen aan den oever van een zeeëngte, die twee landen scheidt, zooals de Sond of het Nauw van Calais. In de schemering van den stormachtigen avond, aan den rand van het wilde water, was dat een aangename verbeelding, die mij een visioen bracht van verre reizen en vreemde avonturen.

Later op den avond gingen wij nog eens naar de zee. De witte zoom van de golven, die bulderend den dam bestormden, was nog even te onderscheiden, een getande, blinkende lijn, die verderop weggrauwde in de duisternis. De zee lag dreigend voor ons, gapend, hol, vaag-grijs-wit bij de kust, in de verte zwart als een diepe kolk. Wij zochten de lichten, de leidende, troostende lichten en ontdekten het draai vuur van Urk, het licht van Enkhuizen en de waaierende glans van Huisduinen's vuurtoren.

Ik kon moeilijk scheiden van de zee. Haar machtige stem maakte mij zoo kalm. Ik werd al kalmer en rustiger; ik kende geen leed en geen zorgen meer; ik was vrij. „Libre comme la mer autour des sombres îles”, zooals De Vigny in één van zijn verzen heeft gezegd.

Voor mij was de ruimte vervuld van harmonie, als van een alom-ruischenden orgelzang.

Den volgenden morgen blies de wind nog straf fer dan den vorigen dag. Wij konden niet ver trekken, evenmin als de andere schepen. Jan was teleurgesteld. Hij kon nooit lang in een haven blijven. Maar ik verlangde Stavoren nog niet te verlaten. Het plaatsje boeide mij door zijn groot verleden. En daarom trokken wij er in den loop van den morgen op uit om iets te ontdekken, dat uit vroegere tijden was overgebleven.

De straten leken nog stiller dan den vorigen avond, in den glans van de morgenzon. De breede verkeersstroom tusschen Holland en Friesland, de aankomst en het vertrek van booten en treinen, het driftig beweeg van ongeduldige reizigers, dat alles roert het plaatsje zelf nauwelijks aan. Het blijft voortsoezen in landelijke kalmte; het doortrekken der scharen reizigers brengt even een forscher deining in het vlakke straatleven, dat zich dadelijk weer effent tot schier-rimpellooze rust.

Ik dacht aan het beruchte weeuwte, dat het koren, aan bakboord ingeladen, aan stuurboord in zee liet werpen. Nergens meer een spoor van de grootheid uit den tijd van het „Vrouwte”. Geen wonder, de stad, waar het vrouwtje haar hoogmoed uitvierde, ligt verzonken ginds op de plek, waar een baken den schipper waarschuwt voor het Vrouwenzand. Om toch iets te hebben

van het verleden, kocht ik een prentbriefkaart met het 16e-eeuwsche Stavoren er op. Hooge huizen met trapgevels, die zich trotsch rijen langs den met palen beschoeiden zeekant, drie kerken, een molen, een haven met groote driemasters, de kloek-gebouwde, sierlijk-getuigde schepen, die men in onze zeesteden op oude gevelsteenen ziet en voor de kust kleine, kordate scheepjes, waarin ik overeenkomst meende te bespeuren met de goed-ronde, zeewaardige Staverversche jollen, waarmede men ter vischvangst gaat. Zoo was de stad, toen zij nog een ereplaats innam in de rij der Hanzesteden, al ligt haar grootste bloeitijd nog dieper in het verleden.

Den volgenden morgen was de wind geluwd en de hemel klaar en zuiver. Voor de haven stond nog slechts een lichte deining. Tegen tien uur begon de blijde uittocht van de vele schepen, die in de haven lagen. Daarbuiten dreven alle schepen een poos als doelloos rond in de windstilte, als hadden zij geen andere bestemming dan wat te spelevaren en straks weer naar binnen te gaan. De „Meeuw” was een van de laatste, die de haven verlieten. Haar vleugels hingen slap, zij kwam nauw merkbaar vooruit. In de verte stond Hindeloopen als een hooge stad van bleek-rood marmer tegen de kim. Zachtkens bleven wij deinen op het tintelende water. De uren verliepen. Wij letten niet op de slagen van de scheepsklok. De uren brachten geen nieuwe bezigheden of plichten mee; deze dag was enkel zon en vrijheid. Allengs begon de zon ons warmer op de huid te branden en wij trokken onze mantels uit. De zon had ook een briesje wakker gemaakt, een zout, zuidelijk windje, dat ons vergezelde naar het Noorden. De kleuren van Hindeloopen werden warmer en wezenlijker; dra begonnen zij weer te verbleeken en andere plaats en rezen kleurig op als uit een bad van morgenlicht. . . . Workum, Gaast, Makkum. De zee was blauw als porselein met een groene schemering in de diepten. Glanzende zeegrasdraden wuifden in het water en hechtten zich om onze zwaarden. Her en der in de stroompaden dreef het wier in donkere bossen om. Wij zeilden voor den wind, het zeil stond aan lij en de fok te loevert uit; als een breedvlerkige vogel scheerde de „Meeuw” over het water. Het was een zacht schommelen en deinen, een meeglijden met wind en golven, een droomerige wiegeling. Alle schepen, die Noordwaarts voeren zooals wij, deelden in deze beweging. De slagschaduw van hun zeilen lagen als donkere banen in de glanzende zee. En de schepen, die van het Noorden kwamen, waren met volle zeilen aan het laveeren; zeil, fok, kluiwer en bezaan stonden bollend uit, volgeblazen met een lichte bries.

En de uren schakelden zich aaneen als fijne, glanzende steenen tot een snoer, steenen die de heldere, diepe kleuren van lucht en water en land hadden. . . . wit, goud, blauw, groen, paars en rood. Ik speelde er mee, verrukt als een kind. Ik las eerst in een roman — het was lichte lectuur,

waarop mijn gedachten even zachtjes dreven, als het jacht op het water — dan het feuilleton van de courant, die de vriendelijke restaurateur van het station in Stavoren ons afgestaan had; eindelijk ging ik wat werken aan een kussen. Maar dit beviel mij niet. De warme tinten van het Turksch patroon werden hard en grof, nu mijn oogen verzaad werden van ongetemperd licht en van heerlijke, sterke, zuivere kleuren. En dan legde ik boek en handwerk ter zijde en deed niets... niets dan staren in de verte of vage droomen spinnen met gesloten oogen, terwijl ik luisterde naar het hoegwater, dat klaterde als een beek.

In den namiddag kwamen wij in de „Boontjes”, een nauwe, bochtige geul, die, zooals een bergstroom door een kloof voortschiet tusschen steile rotsen, heenstroomt tusschen de droogten van den beruchten Makkumerwaard en het Kornwerder zand.

Wij zeilden nu tusschen twee rijen van tonnen door, roode ter linker- en zwarte ter rechterzijde, die, van afstand tot afstand uit het water opstekend, de geul begrenzen en den schipper leiden. Het ging nu snel; wij trokken schielijk de eene ton na de andere voorbij. De wind alleen kon ons n'et zoo vlug Noordwaarts drijven. Wij gingen vooruit, als door een geluid- en reukloozen motor voortbewogen. Het was de stroom, de vloedstroom, die, door het Marsdiep gekomen, Noordwaarts door de Boontjes loopt. Het vaarwater leek onschuldig met zijn vriendelijk-rimpelende golfjes en blinkend-gladde stroompaden tusschen de onder den fellen vloeddrang buigende tonnenwacht. Maar bij storm is deze kust gevaarlijk. Wee het schip dat dan op den Makkumerwaard komt te stranden. Voor eenige jaren is daar een schip vergaan, dat zijn mast nog lang boven de golven heeft opgestoken, als een sombere waarschuwing en een droevige illustratie van het spreekwoord: „Een schip op strand, een baken in zee.”

Harlingen was in het gezicht gekomen. Het was reeds laat in den namiddag en de lucht betrok. Een mistig grijs, dat den hemel alom bewademde, dempte alle heerlijke kleuren van land en zee en lucht en de speelsche wind van den blijden dag begon met scherpen adem over het grauwe water te blazen.

Het was zeven uur, toen wij de groote haven van Harlingen binnenliepen, die met zijn stoombooten en kranen het aanzien heeft van een belangrijke zeehaven. Dichtbij een schilderachtig, oud buurtje meerden wij naast een forsche Groninger tjalk.

Ik keek naar het mooie stadsbeeld, dat zoo kleurig en levendig was en van een rustige bedrijvigheid getuigde. Maar mijn oogen waren vermoeid van het weelderige licht van den zomerdag-op-zee en mijn geest van vele indrukken. Ik hield de keten van schoone, glanzende uren

in mijn handen en sloot haar dicht voor dezen dag.

Den volgenden dag — eindelijk! zouden wij naar Ameland gaan.

Maar wij gingen niet. Dien dag blies de wind weer hard uit een hooge, koel-blauwe lucht. De zee was verbolgen, geelgrauw van kleur en witbekuifd.

Wij gingen winkelen en wandelen langs mooie, deftige grachten en door stille en levendige straten. Maar ik genoot er slechts matig van; ik deed Harlingen eigenlijk onrecht. Maar ik kon het niet helpen; ik wilde geen steden meer; ik verlangde naar Ameland, het einddoel van onze reis, ons „Ultima Thule”. Ik verlangde naar den Noordzeewind en naar de geuren van de duinen, naar den vrede en den eenvoud van het mooie eiland. Later zou ik Harlingen met aandachtige bewondering bekijken, maar eerst naar Ameland!

Dien avond zagen wij het licht van Ameland's vuurtoren uit de verte wenken, over de duistere, holle wijde van het water heen.

Den volgenden morgen — Vrijdagmorgen — gingen wij om zeven uur, tegelijk met den beurtman van Nes, de haven uit. De stormachtige wind was gekalmeerd tot een vlug, Noordwestelijk briesje, dat een koele, zuivere, zilte frisheid meedroeg van de wijde, eenzame zeevelden, waarover het heengestreeken was. Rechts gleed de Friesche kust voorbij. Kerktoren na kerktoren kwam in zicht. Op eenigen afstand voer de Ameland beurtman. De „Meeuw”, die vlugger en lichter zeilde dan de geladen tjalk, liep hem vooruit. En dan liet mijn vader, die den beurtman als een goeden loods beschouwde, die ons het vaarwater kon wijzen tusschen de ruggen, banken en platen van de Waddenzee door, de „Meeuw” een kleinen omweg maken. Maar de beurtman zette zijn kluiver bij en liep toen wat vlugger, zoodat de beide schepen dicht bij elkaar bleven.

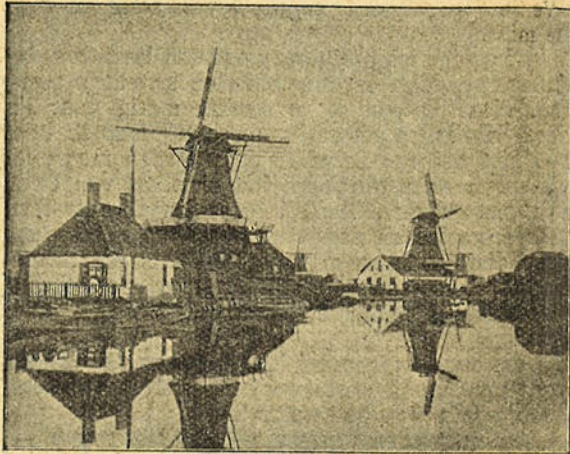
Ik zat op de voorplecht en tuurde met den verrekijker om land te ontdekken. Het eerste, dat ik van Ameland zag, was een lange, flauwe lijn aan de Noorderkim, de vuurtoren. Daarna werd de stompe toren van Hollum zichtbaar, later de kerk er naast, nog later de toren van het meer Oostelijk gelegen dorp Ballum. Ameland scheen allengs te worden uit het verschiet. Het rees op uit de zee, het teekende zich al scherper af tegen de blauwe kim, waarboven langzaam een kudde van grijze, witte en rosblonde wolken trok. De vuurtoren begon zich te kleuren; de witte en roode banden lieten zich duidelijk onderscheiden. Ballum stond hoog in de verte, kleurig van veel dakenrood, in zwartgroen van geboomte gedempt. Nog verder naar het Oosten lichtte een hoog duin wit-glanzend op tegen de lucht en een hel-rood dak gloeide als een warme toon in een weke, ineenvloeiende tinten van wit en groen,

MIJN DOUGLASJE EN IK.

Reisverhaal van een motortocht in België, Frankrijk en Luxemburg, door Prof. E. C. VAN LEERSUM. - 90 ct.

de kleuren van het duineiland. Ik dacht aan de eerste regels van het Amelanders volkslied:

„Opgeweld uit wier en zand!”
Gansch omspoeld door zilte baren.”

Makkum.

en neuriede ze zacht op een wijsje van eigen vinding, terwijl ik den kraag van mijn wollen mantel hooger optrok. Want de Noordwesterbries woei straf en met een kouden adem. Het licht was yreemd, verrassend, nu eens wonderlijk-hel, dan plots getemperd door zware wolkschaduwen. De zee was wit en goud van schuim en zonnestof, met blauwe schemeringen en koele, groene glansen in de dalen tusschen de krullende golven. Eensklaps werden over den lichtgroenen dijk, die langs de Wadden loopt van Hollum tot voorbij Ballum, zwart-groene schaduwvlekken uitgestrooid, die den dijk verdonkerden tot een strenge, sombere lijn. En ook over de zee kwamen don-

keré banen aan, grijs, loodblauw, zwart bijna alsof er stroomen inkt in het water werden uitgestort. De schaduwval bereikte ons; de „Meeuw”, die vloog als een rappe vogel, zat er midden in, maar in het Zuiden bij de Friesche kust lag kwistig goudgeel zonlicht op het water gesprengd.

Wij waren al dicht bij het dorp Nes gekomen, dat een donker nestje van boomen leek, waartusschen een blauw-glimmend pannendak als zilver blonk.

Op het blinkende duin bij Ballum viel een rozige gloor van zachter licht en het vee op de groene duinruggen langs zee was van een teere klaarte omsponnen.

Wij meerden aan de pier, die bij Nes in zee uitgebouwd is. Eindelijk op Ameland! Het doel van onze reis was bereikt.

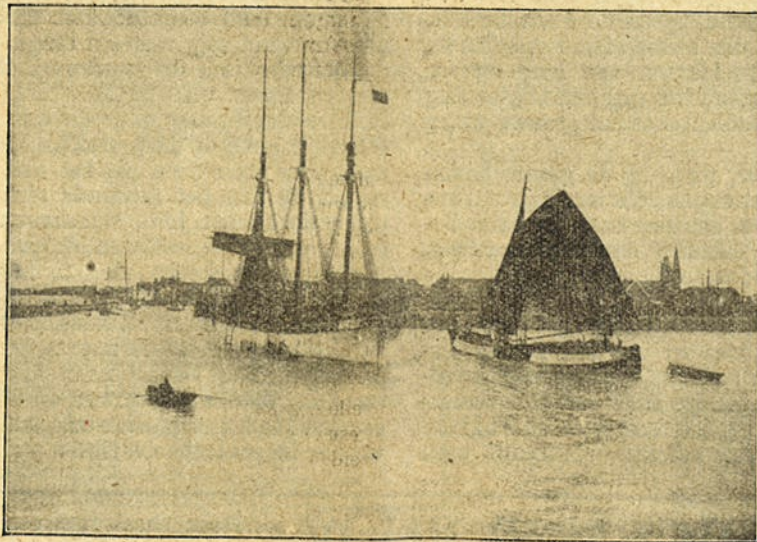
Op Ameland heb ik zooveel heerlijke uren doorgebracht, dat ik daarvan later eens afzonderlijk vertellen zal.

Het is nu laat in den herfst. October geeft nog vele zacht-koele, klare, hartstochtelooze dagen, die komen met blond zonlicht en geuren van fruit en dorrend loof. En als ik wandel door de stad, door drukke straten en langs stille grachten, waar de herfst in zijn klare schoonheid droomt, of 's avonds bij het vuur zit, denk ik vaak aan die zomerdagen, die ik op zee en op Ameland doorgebracht heb, als aan een rustpoos in mijn leven, als aan een tijd van zuiver, stil, kinderlijk geluk.

D. C. TITIA BAKKER.

Voor St. Nicolaas.

Vele automobielbezitters zullen belang stellen in het boekwerk „De Automobiel”, door G. F. Steinbuch. Bondsleden kunnen dit interessante boekwerk zich aanschaffen voor f 6.—, ingenaaid f 7.—. Niet-Bondsleden betalen belangrijker hooger prijs.

Harlingen. — Buitenhaven.